

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DWM-WOPG.0916.4.2019.PK, BT, BP

Warszawa, 29 września 2020 r.

Pan
Dariusz Piotr Bonisławski
Stowarzyszenie Wspólnota Polska
ul. Krakowskie Przedmieście 64
00-322 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224 t.j.), przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy, Ministerstwo Edukacji Narodowej¹ (dalej MEN) w terminie od 20 listopada – 31 grudnia 2019 r. przeprowadziło kontrolę w Stowarzyszeniu Wspólnota Polska (dalej SWP), z siedzibą w Warszawie przy ulicy Krakowskie Przedmieście 64.

Kontrolą objęto prawidłowość wykonania zadania publicznego, w tym wykorzystania dotacji przekazanej na realizację zadania publicznego pn. *Organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci młodzieży polonijnej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za*

¹ Zespół kontrolujący w składzie:

- 1) Piotr Kowalewski, główny specjalista w Wydziale Oświaty Polskiej za Granicą w Departamencie Współpracy Międzynarodowej, kierownik zespołu kontrolującego – na podstawie upoważnienia nr 46/2019 z 18 listopada 2019 r.
- 2) Beata Tarłowska, główny specjalista w Wydziale Oświaty Polskiej za Granicą w Departamencie Współpracy Międzynarodowej – na podstawie upoważnienia nr 47/2019 z 18 listopada 2019 r.
- 3) Beata Pietrzyk, naczelnik w Wydziale Oświaty Polskiej za Granicą w Departamencie Współpracy Międzynarodowej – na podstawie upoważnienia nr 48/2019 z 18 listopada 2019 r.

granicą w 2019 r. w części dotyczącej organizacji szkoleń doskonalących wiedzę i umiejętności nauczycieli w zakresie przedmiotowym, metodycznym oraz psychologii rozwoju dziecka (obszar I, moduł I).

Celem kontroli była ocena prawidłowości realizacji ww. zadania publicznego, w tym w szczególności:

- 1) stopnia realizacji zadania;
- 2) efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania;
- 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- 4) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Na podstawie wyników kontroli, pozytywnie oceniono realizację ww. zadania w zakresie objętym kontrolą. Stwierdzono uchybienia w zakresie opisu dokumentacji finansowej. Przeprowadzona kontrola wskazuje, że w badanym okresie osiągnięto założone cele a dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

W wyniku ogłoszonego przez Ministra Edukacji Narodowej otwartego konkursu ofert, w dniu 1 marca 2019 r. została zawarta umowa nr MEN/2018/DWM/334 pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a SWP na realizację ww. zadania publicznego polegającego na zorganizowaniu w kraju i za granicą szkoleń doskonalących wiedzę i umiejętności nauczycieli w zakresie przedmiotowym, metodycznym oraz psychologii rozwoju dziecka. Termin zakończenia realizacji zadania określono na 31 grudnia 2019 r.

Zgodnie z zawartą umową, na realizację zadania przekazano podmiotowi dotację w wysokości 960 000 zł. Zgodnie z zapisami umowy, środki zleceńobiorcy przewidziane na zadanie publiczne wynosiły 106 667 zł (wniesione w postaci własnych środków finansowych, wpłat uczestników, wkładu osobowego i rzeczowego). Całkowity koszt zadania publicznego wyniósł 1 066 667 zł.

Kontroli podlegała część realizowanego zadania publicznego, tj. Działanie II. *Dłuższe formy doskonalące*, która na pierwszy plan wysuwa zagadnienie dwujęzyczności, mające priorytetowe znaczenie w kształceniu dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia oraz czasowo przebywających za granicą. Zapewnienie im możliwości doskonalenia i poznania języka polskiego, obok znajomości języka kraju zamieszkania, odgrywa kluczową rolę w podtrzymywaniu poczucia polskiej tożsamości narodowej.

W ramach ww. działania zleceńobiorca był zobowiązany do zrealizowania następujących zadań:

- 1) Program rozwojowy dla szkół w Wilnie i we Lwowie (6 szkoleń, 40 uczestników),

- 2) Metodyczne studium nauczania języka polskiego jako drugiego we Francji (3 zjazdy, podczas których odbywały się szkolenia i warsztaty, 30 uczestników),
- 3) Przystanek Dwujęzyczność w Chicago, na Islandii i Węgrzech (3 szkolenia, 90 uczestników),
- 4) Akademia Dwujęzyczności w Belgii (3 zjazdy, podczas których odbywały się szkolenia i warsztaty, 20 uczestników).

Zgodnie z aneksem z dnia 19 grudnia 2019 r. do umowy nr MEN/2018/DWM/334 w ramach zadania - Przystanek Dwujęzyczność zrealizowano dodatkowo 1 szkolenie w Czechach dla 70 uczestników. Modyfikacji uległy terminy pozostałych szkoleń oraz liczba uczestników. Zleceniobiorca w uzasadnieniu do wniosku o aneksowanie umowy wyjaśnił, że zmiany są spowodowane większym od planowanego zainteresowaniem nauczycieli udziałem w szkoleniach oraz wynikającą z tego faktu koniecznością zmiany ich terminów. Ogólną liczbę odbiorców szkoleń zwiększono o 277 osób. Zmieniony został udział wkładu własnego z kwoty 31 762,50 zł do 3 921,79 zł. Środki te zostały przeniesione do wsparcia pozostałych działań w ramach wykonywanego zadania.

Kontrolą objęto okres od 1 marca 2019 r., tj. od dnia zawarcia umowy do 31 grudnia 2019 r., czyli do daty zakończenia realizacji działania. Na realizację Działania II. *Dłuższe formy doskonalące* zaplanowano kwotę 161 472,71 zł, z czego z dotacji 157 550,92 zł i środków zleceniobiorcy 3 921,79 zł.

Ocenę kontrolowanej działalności uzasadniają ustalenia z kontroli.

I. Stopień realizacji zadania, w tym rzetelność i jakość wykonania zadania.

Dokumentacja przekazana podczas kontroli wskazuje, że ww. działania zrealizowane zostały zgodnie z harmonogramem określonym w ofercie i zostały zakończone. Zajęcia proponowane uczestnikom były zgodne z ofertą. Uczestnicy zostali wyłonieni spośród nauczycieli polonijnych prowadzących nauczanie we wskazanych krajach. Podczas kontroli ustalono, że liczba uczestników działań była wyższa niż zakładano w umowie aneksowanej o 2 osoby (zakładano udział 457 uczestników, natomiast ich liczba na dzień kontroli wyniosła 459).

II. Prawidłowość wykorzystania środków publicznych na realizację zadania.

Na działanie II wydatkowano 139 036,81 zł, co stanowi 88,24% kwoty dotacji przyznanej na to działanie, wynoszącej 157 550,92 zł.

Przedstawiona dokumentacja merytoryczna i finansowa wskazała, że dotacja została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem i w terminach określonych w umowie.

Skontrolowano również wniesiony przez SWP wkład własny w wysokości 3 921,79 zł. Ustalono, że wkład własny oferenta przewidziany na realizację całego działania w kwocie 2 241,79 zł, został sfinansowany ze środków dotacji Senatu RP. Na etapie podpisywania umowy stowarzyszenie nie określiło źródła środków własnych. Stowarzyszenie², wyjaśniło, że „w momencie podpisywania umowy z Ministerstwem Edukacji Narodowej nr MEN/2019/DWM/334 z dn. 1 marca 2019 r. nie były znane wyniki naboru ofert w Kancelarii Senatu RP, stąd niemożliwe było wykazanie źródła finansowania jako dotacja Kancelarii Senatu RP”. Pozostała część wkładu własnego, w kwocie 1 680 zł, pochodziła z wkładu osobowego zleceniobiorcy.

Zleceniobiorca w zakresie zapobiegania podwójnemu finansowaniu (§ 5 ust. 7 załącznika nr 2 do Ogłoszenia o konkursie *Zasady przyznawania i rozliczania dotacji*, dalej: *Zasady*) stosował zasadę opisu dokumentacji finansowej wskazując źródła finansowania.

III. Prowadzenie dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

W wyniku kontroli ustalono, że dokumentacja związana z realizowanym zadaniem była prowadzona zgodnie z przepisami *Regulaminu otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego* (załącznik nr 1 do ogłoszenia o konkursie, dalej: *Regulamin*) oraz *Zasadami*. Dokumentacja zadania była przechowywana w siedzibie Stowarzyszenia, była kompletna i potwierdzała realizację poszczególnych działań.

Dokumentacja merytoryczna z realizacji zadania obejmowała:

- 1) listy uczestników zawierające: imię, nazwisko, miejsce zamieszkania, nazwę i adres szkoły/instytucji polonijnej, adres e-mailowy, podpis uczestnika,
- 2) listę podmiotów, z którymi zleceniobiorca zawarł umowy cywilnoprawne wraz z tymi umowami,
- 3) szczegółowe programy szkoleń, wraz z nazwiskami prowadzących,
- 4) kompletną dokumentację potwierdzającą realizację poszczególnych zadań,
- 5) materiały przekazywane uczestnikom,
- 6) zdjęcia dokumentujące realizację poszczególnych zadań,
- 7) raport ewaluacyjny.

² pismo z dnia 15 stycznia 2020 r.

Na wszystkich materiałach dotyczących realizowanego zadania, oraz zakupionych środkach trwałych, umieszczono logo MEN proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.

W wyniku kontroli dokumentacji finansowej realizacji zadania ustalono, że:

- 1) dokumenty księgowe dotacji wskazywały na wydatkowanie dotacji zgodnie z przeznaczeniem i na zasadach określonych w umowie;
- 2) dokumentacja finansowa wskazywała na wydatkowanie dotacji w terminie określonym w umowie dotacji (§ 1 ust. 2 *Zasad*);
- 3) środki z dotacji MEN były przechowywane na wyodrębnionym na potrzeby realizacji zadania rachunku bankowym;
- 4) zleceniobiorca posiadał system umożliwiający efektywną kontrolę wewnętrzną dotyczącą właściwego gospodarowania środkami pochodzącymi z dotacji oraz ich wydatkowania. Zakres odpowiedzialności poszczególnych członków władz i pracowników oraz tryb obiegu dokumentów określały pisemne uregulowania zleceniobiorcy (instrukcja finansowo-księgowa, uchwały zarządu) (§ 5 ust 3 *Zasad*);
- 5) zleceniobiorca dokonywał płatności związanych z realizacją umowy w formie bezgotówkowej – przelewami bezpośrednio z rachunku bankowego;
- 6) księgowość była prowadzona z uwzględnieniem niżej wymienionych *Zasad* (§ 5 ust. 5 pkt 1- 4 *Zasad*):
 - prowadzenie pełnej i przejrzystej dokumentacji księgowej dotyczącej zadania, odrębnie w stosunku do innych kosztów własnej działalności, m.in. poprzez wydzielenie ewidencji otrzymanych i wydatkowanych środków pochodzących z dotacji w księgowym planie kont stosowanym przez zleceniobiorcę,
 - dokumenty finansowe były ostemplowane lub opisane treścią: „Sfinansowane z dotacji MEN - umowa nr ... w kwocie”. Opis dokumentów zawierał przeznaczenie dokonanych zakupów;
 - zapisy księgowe odzwierciedlały na bieżąco koszty i wydatki dotyczące realizowanego zadania;
- 7) w zakresie zapobiegania podwójnemu finansowaniu (§ 5 ust. 7 *Zasad*)³ stosowano zasady opisu dokumentacji finansowej poprzez

³ W zakresie zapobiegania podwójnemu finansowaniu obowiązują następujące zasady:

- 1) zleceniobiorca zobowiązany jest do stosowania procedur zabezpieczających przed podwójnym sfinansowaniem tych samych wydatków równocześnie ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej i dotacji przekazanych przez inne organy;
- 2) przy zapraszaniu do uczestnictwa w międzynarodowych obozach/warsztatach itp., odbywających się w Polsce, osób, które nie są pracownikami zleceniobiorcy, zleceniobiorca zobowiązany jest do dołączenia do sprawozdania finansowego następującego oświadczenia uczestnika zadania: „Ja, <Nazwisko>, <Imię>, <Numer dokumentu podróży>

wskazanie źródła finansowania; stowarzyszenie przekazało oświadczenia uczestników projektu o poniesieniu kosztów transportu przez uczestników projektu;

- 8) bez zgody MEN nie dokonano zmian miejsca wykonania zadania, jak również zmian merytorycznych zadania oraz zwiększeń danego wydatku, w ramach przyznanej dotacji, o więcej niż 10% danej pozycji kosztorysu. Nie dokonywano zwiększenia wydatków w pozycjach dotyczących wynagrodzeń i honorariów;
- 9) dokumentację kosztów wynagrodzeń stanowiły przy umowach zlecenia i umowach o dzieło: umowy oraz rachunki do tych umów;
- 10) koszty podróży zostały udokumentowane na podstawie faktur i biletów;
- 11) poniesione koszty zakwaterowania i wyżywienia były niezbędne do realizacji zadania i udokumentowane w sposób określony w *Zasadach*, tj.:
 - a) koszty zakwaterowania i wyżywienia wykładowców były finansowane wyłącznie na podstawie dowodów księgowych,
 - b) na dowodach księgowych dotyczących zakwaterowania były zaznaczone: liczba osób oraz daty noclegów,
 - c) koszty wyżywienia były dokumentowane fakturą lub rachunkiem w rozumieniu ustawy o rachunkowości, wykazującym liczbę posiłków i cenę jednostkową posiłku,
 - d) ze środków dotacji nie finansowano kosztów napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych;
- 12) nie dokonywano zakupu środków trwałych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.) o wartości jednostkowej powyżej 1 000 zł. (§ 6 ust. 4 *Regulaminu*).

Uchybienia stwierdzone podczas kontroli:

- 1) w dokumentacji finansowej zadania pn. *Przystanek Dwujęzyczność na Węgrzech* stwierdzono różnicę w kwocie 368,16 zł pomiędzy opisem rachunku nr 1-09-2019 z dnia 10.10.2019 r., a zapisem księgowym konta 580-70-2-4;
- 2) w dokumentacji finansowej zadania pn. *Przystanek Dwujęzyczność w Chicago* stwierdzono różnicę w kwocie 1 500 zł pomiędzy opisem

oświadczam, że koszty mojego przyjazdu i pobytu (mieszkanie, wyżywienie) w Polsce są pokryte wyłącznie ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej; nie otrzymałem i nie otrzymam refundacji kosztów z innych źródeł, w związku z wyjazdem do Polski nie otrzymałem/am diet z danego kraju na sfinansowanie tych kosztów.”;

- 3) w przypadku, gdy nie wszystkie koszty przejazdu i pobytu są pokrywane z dotacji Ministra Edukacji Narodowej, oświadczenie powinno być zmodyfikowane i dostosowane do stanu faktycznego.

dokumentu invoice nr #4/2019 z dnia 14.11.2019 r., a zapisem księgowym konta 580-70-2-4;

- 3) w dokumentacji finansowej zadania pn. *Przystanek Dwujęzyczność w Czechach* stwierdzono różnicę w kwocie 396,71 zł pomiędzy przedstawionym wykazem wydatków, a zapisem księgowym na koncie 580-70-2-10.

Stowarzyszenie pismem z dnia 20 grudnia 2019 r. wyjaśniło, że powstałe różnice w opisie dokumentacji są wynikiem omyłek pisarskich oraz przekazało skorygowaną dokumentację finansową.

Mając na uwadze stwierdzone podczas kontroli uchybienia, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przedstawiam następujące zalecenie:

- należyście prowadzić dokumentację finansową zadania publicznego celem uniknięcia powstawania omyłek rachunkowych w tej dokumentacji.

Na podstawie art. 49 ww. ustawy o kontroli w administracji rządowej, przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne, proszę o przekazanie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia informacji o sposobie wykonania zalecenia.

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Z upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej

Sławomir Adamiec
Dyrektor Generalny

